Vivat Rex!

In Ungarn wurde der König mit der Stephanskrone gekrönt. Während der Zeremonie erhielt er einen reich bestickten Krönungsmantel, ein Schwert, mit dem er auch Knappen zu Rittern des Goldenen Sporns schlug, den Reichsapfel und ein Zepter.

Krönung von Herrschern und ihren Gemahlinnen im St. Martinsdom:

Regierungszeit ♛ *Krönungsdatum*
Maximilian (1564-1576) ♛ 8. 9. 1563
Maria, seine Gemahlin ♛ 9. 9. 1563
Rudolf (1576-1608) ♛ 25. 9. 1572
Matthias II. (1608-1619) ♛ 19. 11. 1608
Anna, seine Gemahlin ♛ 25. 3. 1613
Ferdinand II. (1619-1637) ♛ 1. 7. 1618
Maria Anna, erste Gemahlin von Ferdinand III. ♛ 14. 2. 1638
Ferdinand IV. (regierte nicht, starb im Jahre 1654) ♛ 16. 6. 1647
Eleonora Gonzaga, dritte Gemahlin von Ferdinand III. ♛ 6. 6. 1655
Leopold I. (1657-1705) ♛ 27. 6. 1655
Joseph I. (1705-1711) ♛ 9. 12. 1687
Karl III. (1711-1740) ♛ 22. 5. 1712
Elisabeth Christine, seine Gemahlin ♛ 18. 10. 1714
Maria Theresia (1740-1780) ♛ 25. 6. 1741
Leopold II. (1790-1792) ♛ 15. 11. 1790
Maria Ludovika, dritte Gemahlin von Franz I. ♛ 7. 9. 1808
Karolina Augusta, vierte Gemahlin von Franz I. ♛ 25. 9. 1825
Ferdinand V. (1835-1848) ♛ 28. 9. 1830

Maria Theresia

Die einzige in Bratislava gekrönte, regierende Königin war Maria Theresia, die ihren Titel am 25. Juni 1741 feierlich übernahm. Auf der Tagung des ungarischen Parlaments am 11. September unterstützten sie die ungarischen Magnaten mit dem Ausruf *„Vitam et sanguinem“*, womit sie beistimmten, dass sie bereit sind, für die Königin ihr „Leben und Blut“ zu opfern. Sie war Initiatorin vieler Reformen, ließ die Burg zu einer königlichen Residenz umbauen und erlaubte einen Teil der Stadtbefestigung abzureißen um die Stadt zu erweitern.

Krönungen in Pressburg

Bratislava, das die Slowaken einst **Prešporok**, die Deutschen **Pressburg** und die Ungarn **Pozsony** nannten, wurde zur Krönungsstadt, als die Türken auch die dortige Krönungsstadt Stuhlweißenburg (Székesfehérvár) besetzten.

♛ *Im St. Martinsdom wurden in den Jahren 1563-1830 zehn Könige, eine herrschende Königin und sieben königliche Gemahlinnen gekrönt.*

Krönungszeremonie

Die Krönungszeremonie fand im **St. Martinsdom** ❶ statt. Für die Teilnehmer wurden Logen direkt im Dom gebaut. Die ungarische Stephanskrone setzte der Erzbischof von Esztergom als höchster, den Papst vertretender Würdenträger auf das Haupt des neuen Königs. In die rechte Hand erhielt der König das Zepter und in die linke den Reichsapfel. Die Anwesenden wiederholten nach dem Palatin dreimal den Ausruf „Vivat Rex!“ Lang lebe der König! Es folgte die Hymne Te Deum und die Fortsetzung der Messe.

Bei der Krönung der königlichen Gemahlinnen hielt man die ungarische Krone über der rechten Schulter der Königin, damit sie an der Seite ihres Ehemanns stehen und ihm helfen würde, die Last der königlichen Pflichten zu tragen.

Krönungsprozession

Bei der Krönung von Königen waren der Ablauf der Zeremonie und die genaue Route, entlang der sich die Krönungsprozession bewegte, genau festgelegt.

Aus dem Dom ging der Herrscher mit der Krönungsprozession durch die Stadt. An der Spitze des Zuges hinter dem Kreuz schritten die Priester und die Magnaten mit den Fahnen der zum ungarischen Königreich gehörenden Länder. Der Weg war mit farbigem Tuch bedeckt, das die Bevölkerung nach dem Durchgang der Prozession in Stücke riss.

- ♛ In der Franziskanerkirche ❸ stand eine Bühne mit Thron bereit, von wo aus der König mit seinem Krönungsschwert ausgewählte Adlige für ihre treuen Dienste am König **zu Rittern** des Ordens vom goldenen Sporn **schlug**.
- ♛ Durch das Michaeler Tor ❹ verließ die Prozession die Stadt und machte im Freien, außerhalb der Stadtbefestigung Halt, wo der neue Monarch seinen **feierlichen Eid** ablegte.
- ♛ Am Donauufer wurde aus Erde, die aus allen Grafschaften des ungarischen Königreichs herangetragen wurde, ein **Krönungshügel** errichtet. Der Monarch ritt im Galopp den Hügel hinauf und schwang sein Schwert in alle vier Himmelsrichtungen, womit er symbolisch seinem Reich Schutz vor, aus jeglicher Richtung anrückenden Feinden, versprach.
- ♛ Den neu gewählten König erwartete im Festsaal der Burg ❼ oder im Primatialpalast ❻ das **Krönungsgelage**, aber auch die Menschen in den Straßen der Stadt feierten. Während der Prozession wurden Geld und Gedenkmünzen unter die Leute geworfen, auf Spießen wurden Ochsen gebraten und aus dem Brunnen floss Wein. Es gab auch Ritterturniere und ein Feuerwerk.

Koronázási menet

A királyok koronázása pontos szertartásrend szerint folyt le és a koronázási menet útvonala is pontosan meg volt határozva.

A dómból a frissen megkoronázott uralkodó a koronázási menettel együtt elindult a városon keresztül. A menet élén a kereszt mögött papok vonultak, utánuk pedig a főnemesek, akik a magyar korona alá tartozó országok zászlait vitték. Az útvonal színes posztóval volt borítva, amelyet a menet elvonulása után a tömeg darabokra tépett.

- ♛ A ferencesek templomában ❸ trónt állítottak egy emelvényen, ahonnan a király a koronázási karddal az Aranysarkantyús rend **lovagjaivá ütötte** az uralkodó iránti hűségükért kiválasztott férfiakat.
- ♛ A Mihály-kapun ❹ át a menet elhagyta a középkori város területét és a városfalakon kívüli szabad térségen állt meg, ahol az új uralkodó letette a **koronázási esküt**.
- ♛ A Duna-parton ❻ **koronázási dombot** emeltek a Magyar Királyság minden vármegyéjéből hozott földből. Az uralkodó itt lóháton felvágtatott a dombra, majd kardjával a négy égtáj felé suhintva jelképesen ígéretet tett a királyság védelmére a világ bármely tájáról érkező ellenséggel szemben.
- ♛ Az újonnan megkoronázott királyt a vár dísztermében ❼ vagy a Primási palotában ❽ **koronázási lakoma** várta, de az utcákon hömpölygő nép is ünnepelt. A menet ideje alatt pénzt és emlékérméket dobáltak a tömegbe, a nyársakon sültek az ökrök és a szökőkutakból bor folyt. De szórakozásból sem volt hiány, lovagi tornákat rendeztek és nem maradhatott el a tűzijáték sem.

Koronázások Pozsonyban

A mai **Bratislava**, amit a régi idők szlovákjai **Presporoknak**, a németek **Pressburgnak** és a magyarok **Pozsonynak** neveztek, Magyarország török megszállása után vált koronázó várossá, amikor a törökök elfoglalták a koronázások addigi színhelyét, Székesfehérvárt.

♛ *A Szent Márton-dómban 1563 és 1830 között tíz királyt, egy uralkodó királynőt és hét királynét koronáztak meg.*

A koronázási szertartás

A koronázás a **Szent Márton-dómban** ❶ zajlott le. A szertartás résztvevői számára a templomban páholyokat és emelvényeket állítottak. Magyarország Szent Koronáját az ország legnagyobb egyházi méltósága, a pápát képviselő primás – az esztergomi érsek helyezte az új király fejére. A király jobb kezébe a jogart, bal kezébe pedig az országalmát kapta. A jelenlevők a nádor után háromszor kiáltották „Vivat Rex!” – Éljen a király! Ezt a Te Deum himnusz követte, majd folytatódott a mise.

A királyi feleségek koronázásakor a magyar koronát a királyné jobb válla fölött tartották annak jeléül, hogy férje mellett álljon és segítse viselni a királyi kötelességek terhét.

Vivat Rex!

Magyarországon a királyt a Szent Koronával koronázták, a szertartás során díszesen hímzett koronázási palástot és kardot kapott, amivel az Aranysarkantyús lovagokat felavatta, valamint az országalmát és a jogart.

A Szent Márton-dómban megkoronázott uralkodók és feleségeik:

Uralkodás ideje ♛ *a koronázás időpontja*
Miksa (1564-1576) ♛ 1563. 9. 8.
Mária, a felesége ♛ 1563. 9. 9.
Rudolf (1576-1608) ♛ 1572. 9. 25
II. Mátyás (1608-1619) ♛ 1608. 11. 19.
Anna, a felesége ♛ 1613. 3. 25.
II. Ferdinánd (1619-1637) ♛ 1618. 7. 1.
Mária Anna, III. Ferdinánd első felesége ♛ 1638. 2. 14.
IV. Ferdinánd (nem uralkodott, 1654-ben meghalt) ♛ 1647. 6. 16
Gonzaga Eleonóra, III. Ferdinánd harmadik felesége ♛ 1655. 6. 6.
I. Lipót (1657-1705) ♛ 1655. 6. 27.
I. József (1705-1711) ♛ 1687. 12. 9.
III. Károly (1711-1740) ♛ 1712. 5. 22.
Erzsébet Krisztina, a felesége ♛ 1714. 10. 18.
Mária Terézia (1740-1780) ♛ 1741. 6. 25.
II. Lipót (1790-1792) ♛ 1790. 11. 15.
Mária Ludovika, I. Ferenc harmadik felesége ♛ 1808. 9. 7.
Karolina Auguszta, I. Ferenc negyedik felesége ♛ 1825. 9. 25.
V. Ferdinánd (1835-1848) ♛ 1830. 9. 28.

Mária Terézia

Az egyetlen Pozsonyban megkoronázott uralkodó királynő Mária Terézia volt, aki 1741 június 25.-én vette át ünnepélyesen a címet és a koronát. A magyar országgyűlés szeptember 11.-i ülésén a magyar főnemesség *„Vitam et sanguinem”* felkiáltással felajánlotta „életét és vérét” a királynőért és a birodalom védelméért. A nagy hatalmú királynő több reformot is elindított, a pozsonyi várat királyi rezidenciává építtette át és lebontatta a városfalak egy részét, teret nyitva ezzel a város növekedésének.

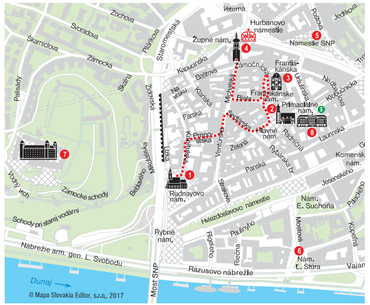

Krönungsweg / *Koronázási útvonal*

❶ St. Martinsdom/*Szent Márton-dóm* ❷ Altes Rathaus/*Régi városháza* ❸ Franziskanerkirche/*Ferencsek temploma* ❹ Michaeler Tor/*Mihály-kapu* ❺ Eidesplatz/*A koronázási eskü helyszíne* ❻ Krönungshügel/*Koronázási domb* ❼ Burg/*Vár* ❽ Primatialpalais/*Primási palota*
Krönungs-Foto-Video Point / *Koronázási fotó-videó pont*

CORONATION BRATISLAVA

BRATISLAVA TOURIST BOARD
Herausgegeben von / Kiadta:
Bratislava Tourist Board, 2017

Mit Förderung von / Támogatta:
MINISTRY OF TRANSPORT AND CONSTRUCTION OF THE SLOVAK REPUBLIC

Fotos / Fotók:
MS Agency, Galéria mesta Bratislavy
Stadtplan/Térkép: MAPA Slovakia Editor s.r.o., 2017

www.visitbratislava.com

A koronázások tanúi

A mai Pozsony utcáin mindmáig megtalálhatók azok a templomok és épületek, amelyekben a történelmi események lejátszódtak, máig állnak a házak, amelyek a koronázási menet útját szegélyezték és megvannak a terek is, amelyek tanúi voltak a koronázási szertartásnak.

Az eredeti koronázási menet útvonalának egy része ma sárgaréz koronákkal van jelölve az utcák burkolatán.

A Szent Márton-dóm ❶ csaknem három évszázadon át koronázási templomként szolgált. Ezt máig idézi a magyar korona aranyozott modellje a templomtorony csúcsán és a megkoronázott királyok és királynék nevei, amelyek az oltártól balra levő falra vannak felfestve. A katedrális kriptájában több püspök és nemes nyugszik, akik részesei voltak a koronázásoknak.

A vár ❼ 1536 óta a magyar királyok rezidenciájaként szolgált. Délnyugati tornyában 1784-ig a koronázási ékszereket is őrizték.

A Fő téren ❷ található a szökőkút Miksa, a városban elsőként megkoronázott uralkodó képmását idéző szoborral.

A ferencesek templomában ❸ ütötte lovaggá a nemeseket az újonnan megkoronázott uralkodó.

A Primási palota ❽ az érsek valamikori lakhelye, ahol a királyok el voltak szállásolva és ahol a koronázási lakoma is zajlott.

A Mihály-kapu ❹ a város védelmi rendszeréből megmaradt egyetlen kapu, amelyen át a koronázási menet elhagyta a várost. Ma a tornyában Fegyvermúzeum és Koronázási fotó-videó pont található.

Legyen király!

Fedezze fel a helyszíneket, amelyek a régi időket idézik és tanúi voltak a híres koronázásoknak.

Koronázási városnézések

Induljon el a királyok nyomában és haladjon végig az eredeti koronázási útvonal egy részén vezetett koronázási városnézések során. A koronázási útvonalat önállóan is végigjárhatja mobiltelefon segítségével egy interaktív kódoló játék keretében.

Koronázási ünnepségek

A történelmi múlt köszönt ránk minden év júniusában, amikor a látogatók a színészek és hagyományőrző jelmezes csoportok segítségével megrendezett szertartás közvetlen résztvevői válhatnak. A többnapos ünnepségeket rengeteg esemény kíséri, lovagi tornák, színházi és zenei műsorok, előadások és kiállítások és sok szórakozás mindenki számára.

Koronázási fotó – videó pont

Utazzon vissza az időben a koronázások korába a Mihály-toronyban berendezett koronázási fotó-videó pontban, ahol megtalálható a történelmi város 3D modellje a feltüntetett koronázási útvonallal. Fotót és videót készíthet magáról korhű kosztümökben a királyi koronázási jelképekkel és egy történelmi jelenet részévé válhat.

További információk Pozsony koronázási történelméről és a jelenkori királyi programokról:

www.visitbratislava.com/koronazas

Krönungszeugen

In den Straßen des heutigen Bratislava gibt es Kirchen und Gebäude, in denen sich Historisches ereignet hat. Noch immer stehen hier die Häuser, die den Weg der Krönungsprozession säumten und Zeugen der Krönungszeremonie waren.

Ein Teil der Route der ursprünglichen Krönungsprozession ist heute mit Messingkronen im Pflaster markiert.

St. Martinsdom ❶ wurde für fast drei Jahrhunderte zum Krönungstempel, woran bis zum heutigen Tag ein vergoldetes Modell der ungarischen Krone auf der Spitze des Turms und auf die Wand links des Altars gemalte, unvollständige Liste der gekrönten Könige und Königinnen erinnert. In den Krypten ruhen viele Bischöfe und Adelige, die an Krönungen teilgenommen haben.

Bratislavaer Burg ❼, die von 1536 Residenz der ungarischen Könige war und in deren südwestlichem Turm bis zum Jahre 1784 die Kronjuwelen bewacht wurden.

Den Hauptplatz ❷ dominiert ein Brunnen mit der Statue des Maximilians, des ersten in der Stadt gekrönten Königs.

Die Franziskanerkirche ❸ war Zeuge des Rituals, als hier die Adligen vom neu gewählten Monarchen zu Rittern geschlagen wurden.

Primatialpalais ❽ ist der ehemalige Sitz des Erzbischofs, in dem auch Könige übernachteten oder in dem Krönungsgelage abgehalten wurden.

Michaeler Tor ❹ ist das letzte erhaltene Tor der Stadtbefestigung, durch welches verließ die Krönungsprozession die Stadt. Heute finden Sie im Michaeler Turm das Waffenmuseum und den Krönungs-Foto-Video-Point.

Werden Sie ein König!

Entdecken Sie Orte, die Geschichte atmen und Zeugen berühmter Krönungen waren!

Krönungs-Touren

Folgen Sie den Spuren der Könige und absolvieren Sie einen Teil der Route der ursprünglichen Krönungsprozession im Rahmen geführter Krönungs-Touren. Den Krönungsweg können Sie auch allein mithilfe eines interaktiven Verschlüsselungsspiels in Ihrem Handy absolvieren.

Krönungsfeierlichkeiten

Die königliche Vergangenheit lebt immer im Juni auf, wenn die Besucher unter Beteiligung von Schauspielern in historischen Kostümen zu direkten Teilnehmern der Krönungszeremonie werden. Begleitet wird das mehrtägige Festival von einer Reihe von Veranstaltungen, Ritterspielen, Theateraufführungen, Konzerten, Ausstellungen und Spaß für alle.

Krönungs-Foto-Video-Point

Versetzen Sie sich im Krönungs-Foto-Video-Point im Michaeler Turm in die Zeit der Krönungen zurück. Hier finden Sie ein authentisches 3D-Modell der historischen Stadt, in dem die Route der Krönungsprozession markiert ist. Sie können sich in historischen Kostümen und mit den Krönungsinsignien fotografieren oder per Video aufnehmen lassen.

Weitere Informationen über die Krönungsvergangenheit Bratislavas und über königliche Programme:

www.visitbratislava.com/kroenung

Krönungsstadt

→ Auf den Spuren der Könige

Koronázó város

→ Királyok nyomában

BRATISLAVA

www.visitbratislava.com